

Sygn. akt II Ca 866/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Rajczakowski

Sędziowie: SO Alicja Chrzan

SR Kamil Majcher (del.)

Protokolant: Agnieszka Ingram-Ciesielska

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2015 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku B. M.

przy udziale A. B., R. B., B. C., S. K. i K. R.

o dział spadku po G. B. i S. B.

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie

z dnia 29 lipca 2014r., sygn. akt I Ns 338/14

p o s t a n a w i a:

oddalić apelację.

Sygn. akt II Ca 866/14 (transkrypcja wygłoszonego uzasadnienia)

Początek tekstu

[Protokolantka 00:00:06.076]

Proszę na ogłoszenie uzasadnienia.

[Przewodniczący 00:00:20.211]

Proszę wstać będzie ogłoszone postanowienie. Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilno Odwoławczy po rozpoznaniu na rozprawie w dniu dzisiejszym sprawy z wniosku B. M., przy udziale A. B., R. B., B. C., S. K., K. R. o dział spadku po G. B. i S. B. na skutek apelacji wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 29 lipca 2014 roku, sygnatura akt I Ns 338/14 postanawia oddalić apelację. Proszę usiąść będzie wygłoszone uzasadnienie postanowienie w sprawie II Ca 866/14. Proszę bardzo.

[Sędzia sprawozdawca 00:00:58.960]

Apelacja jest bezzasadna. Sąd Okręgowy podziela ustalenia w zapisie stanu faktycznego dokonane przez Sąd I instancji, przyjmuje je za własne. Sąd Okręgowy podziela, także w znacznej części argumentację prawną przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. W zakresie niedopuszczalności dokonywania działu spadku po osobach, które pozostawały w związku małżeńskim, jeśli wcześniej nie dokonano podziału majątku wspólnego lub jeśli podział taki nie jest dokonywany jednocześnie w jednym postępowaniu wraz z działem spadku chyba, że zapadł wyrok rozstrzygający o żądaniu ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym oraz o żądaniach zwrotu wydatków, nakładów, innych świadczeń z majątku wspólnego na majątek osobisty lub odwrotnie. Gdyż stanowisko takie znajduje potwierdzenie w treści art. 43 i 45 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz z treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 1972 roku, sygnatura akt III CZP 100/71 powołanej przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd Okręgowy stanowisko to w całości podziela, gdyż jak słusznie wskazano w uzasadnieniu powołanej uchwały dopóki kwestia ustalenia udziałów w majątku wspólnym, także kwestia zwrotu wydatków i nakładów poczynionych przez małżonków na majątek wspólny i na ich majątki osobiste nie zostanie przysądzona we właściwym trybie do póty nie jest możliwe ostateczne, a niezbędne do dokonania działu spadku, ustalenie składu i wartości spadku po zmarłym małżonku, czy zmarłych małżonkach. Z tego też względu potrzebne jest uprzednie lub jednoczesne z działem spadku przesądzenie tych kwestii. Odnosząc się w tym miejscu już konkretnie do zarzutów podniesionych w apelacji wskazać należy, iż nie podważają one trafności zaskarżonego postanowienia. Jeśli chodzi o zarzut naruszenia art. 567 paragraf 1 Kodeksu postępowania cywilnego to przepis ten przewiduje, iż postępowanie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami Sąd rozstrzyga, także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki i nakłady, inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Wbrew stanowisku wyrażonemu w apelacji przepis ten nie przewiduje, więc zakazu dokonywania podziału majątku wspólnego, jeśli oboje małżonkowie zmarli, gdyż dotyczy on zupełnie innej kwestii. To znaczy określa zakres przedmiotowy postępowania o podział majątku wspólnego. Przy czym podkreślenia wymaga, iż także żaden inny przepis Kodeksu postępowania cywilnego nie uzależnia dopuszczalności przeprowadzenia tego postępowania od tego, aby żył przynajmniej jeden małżonek. Takiego warunku nie stawia również żaden przepis ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 43 paragraf 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wskazać należy, iż niewątpliwie skarżąca ma rację podając, iż w realiach niniejszej sprawy spadkobiercy, któregokolwiek ze spadkodawców nie są uprawnieni do występowania z żądaniem ustalenia nierównych udziałów w ich majątku wspólnym, gdy żadne ze spadkodawców nie wytoczyło postępowania o rozwiązanie lub unieważnienie małżeństwa ani o separację. Ani S. B. nie wystąpiła z wnioskiem o dział spadku po G. B.. Nie oznacza to jednak, że po śmierci obojga spadkodawców, którzy pozostawali w związku małżeńskim niecelowe jest dokonywanie po nich podziału majątku wspólnego. Sąd Rejonowy odwołując się do powołanej powyżej uchwały Sądu Najwyższego wskazał, bowiem nie tylko na artykuł 43 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, ale także na art. 45 tej ustawy, który reguluje kwestię zwrotu nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny oraz na odwrot. W ocenie Sądu Okręgowego przewidziane w art. 45 paragraf 1 zdanie drugie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy roszczenie o zwrot wydatków i nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny ma charakter dziedziczny, co oznacza z kolei, iż spadkobiercy zmarłego małżonka mogą wystąpić z tego typu żądaniem. Gdyby zaś wolą ustawodawcy byłoby wyłączenie lub ograniczenie możliwości występowania z takimi żądaniem przez spadkobierców małżonka to niewątpliwie w treści tego przepisu zawarłby uregulowania podobne do tego z art. 43 paragraf 2 zdanie drugie Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, które dotyczą możliwości wystąpienia przez spadkobierców zmarłego małżonka z żądaniem ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż w niniejszej sprawie nie można dokonać działu spadku po spadkodawcach bez złożenia wniosku o podział majątku wspólnego spadkodawców także, dlatego, że zgodnie z art. 45 paragraf 1 zdanie pierwsze Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego o zwrocie wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty, Sąd orzeka z urzędu bez względu na to, czy z takim wnioskiem wystąpi ktoś z uczestników postępowania. Co istotne w niniejszym postępowaniu Sąd Rejonowy nie mógłby tej kwestii w jakikolwiek sposób badać skoro przedmiotem postępowania jest wyłącznie dział spadku po spadkodawcach, a kwestia podziału ich majątku wspólnego pozostaje poza niniejszym postępowaniem. Podsumowując w sytuacji, gdy żadem z małżonków nie żyje i spadkobiercy chcą dokonać działu spadku po nich to nawet w sytuacji, gdy spadkobiercy nie są uprawnieni do tego, aby domagać się ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym zachodzi konieczność dokonania przed działem spadku lub

jednocześnie wraz z nim w jednym postępowaniu podziału majątku wspólnego. Z uwagi na możliwość rozliczenia nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny, jeśli ktoś wystąpi z takim żądaniem oraz na konieczność rozliczenia nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty, co Sąd jest zobowiązany uczynić z urzędu. Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 385 Kodeksu postępowania cywilnego apelację należało oddalić.

[Przewodniczący 00:06:18.417]

Dziękuję.

[koniec części 00:06:19.487]